

U S N E S E N Í

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Milana Procházky a soudců JUDr. Viktora Kučery a JUDr. Petra Polácha v právní věci navrhovatele: **S. O.**, za účasti: 1. **Městský úřad Žďár nad Sázavou**, Žižkova 227/1, 591 31 Žďár nad Sázavou, 2. **Česká strana sociálně demokratická**, zast. zmocněnkyní H. Z., o návrhu na neplatnost voleb do zastupitelstva obce Cikháj, konaných ve dnech 10. a 11. 10. 2014

t a k t o :

- I. Návrh **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Dne 22. 10. 2014 podal navrhovatel u zdejšího soudu návrh na neplatnost voleb do zastupitelstva obce Cikháj, konaných ve dnech 10. a 11. 10. 2014.

V návrhu na zahájení řízení navrhovatel uvedl, že „v obci bylo registrováno 93 voličů, někteří v obci vůbec nežijí. 62 občanů volilo, tj. 67 %. Volební komise byla složena převážně z blízkých přátel H. Z. (H.); starosta je H. A to hlavně kvůli volbám do senátu, protože dělá asistentku Z. Předsedkyně komise je p. P., její manžel je lídr kandidátky. Urna s lístky byla špatně zabezpečena. Byla uzamčena malým zámečkem a zmatkovitě polepena nějakou páskou“. Proto je navrhovatel přesvědčen, že v průběhu voleb (možná i v noci z pátku na sobotu) došlo k manipulaci s volebními lístky. Navrhovatel dále uvedl, že „výsledek voleb je zvláštní, účast také, a to vzhledem k nezájmu občanů v průběhu volebního období o to, jak zastupitelstvo pracuje a co se děje s prostředky určenými k rozvoji obce. Někteří kandidáti uvedli o své osobě nepravdivé a zkreslené údaje“.

Navrhovatel dále žádal, aby mu bylo umožněno nahlédnout do seznamu voličů a seznamu těch, kteří volili, chtěl by si prohlédnout odevzdané hlasovací lístky, znát metodu, jak se hlasy počítají. Navrhovatele volil každý čtvrtý volič, podle zdroje ČSÚ to bylo 5,5 %. Navrhovatel požadoval sdělit, kolik by musel dostat hlasů, aby byl zvolen. Dále navrhovatel uvedl, že jej volilo 17 občanů, přičemž volilo 62 lidí, což se rovná 100 %. Navrhovateli dalo hlas 17, což se rovná 27 %. Navrhovatel neměl prakticky šanci být zvolen, i kdyby dostal více hlasů.

Závěrem navrhovatel žádal, aby se v příštích volbách provedla opatření, která by výrazně snížila možnost manipulace s lístky: urnu s lístky zabezpečit očíslovanou plombou, jaká se používá u odběrných míst energie, na urnu dohlížet pod nepřetržitým dohledem kamery, vydávat pouze jedenkrát volební lístky, a to buď doma nebo ve volební místnosti, vytisknout jen tolik lístků, kolik je voličů, znehodnotit nepoužité lístky před otevřením urny, ve volební komisi by neměli být rodinní příslušníci a příbuzní kandidátů, volby konat pouze jeden den a nevydávat voličské průkazy (ovlivňují volby do poslanecké sněmovny), sčítání hlasů provádět pod dohledem kamery a záznam archivovat a změnit metodu počítání hlasů, neboť samostatný kandidát nemá prakticky šanci být zvolen.

K návrhu na zahájení řízení se vyjádřil příslušný volební orgán – Městský úřad Žďár nad Sázavou (dále jen „městský úřad“) písemností ze dne 24. 10. 2014. Uvedl, že mu nejsou ohledně předmětných voleb známy žádné další námítky, či stížnosti. Výsledky hlasování byly zástupci okrskové volební komise Cikháj předány pracovníkům Českého statistického úřadu (dále jen „ČSÚ“), z jeho kontrol při převzetí nevyplývají pro okrskovou volební komisi žádné nedostatky a výsledky byly oficiálně zveřejněny na webových stránkách ČSÚ. Výpočty mandátů zajišťuje ČSÚ, metodika výpočtu je daná. Ve výpisu ze seznamu voličů a jeho dodatku pro volby byl uveden celkový počet voličů 93. Vydaných úředních obálek bylo 62 a stejně obálek odevzdaných, platných hlasů bylo celkem 309. Volební strana, jejíž kandidátní listina byla pro volby do příslušného zastupitelstva obce zaregistrována, může delegovat i členy a náhradníky bez ohledu na příbuzenské vztahy ke kandidátům. Případné přátelství a příbuznost sdělované navrhovatelem zákony neřeší. Okrsková volební komise pro předmětné volby byla ustanovena v počtu 6 členů, zapisovatelku jmenoval starosta obce Cikháj. Práva delegovat své členy ze dvou kandidujících stran pro volby do zastupitelstva obce Cikháj využila pouze Česká strana sociálně demokratická, volební strana Nezávislého kandidáta, kterým byl navrhovatel osobně, nevyužila možnosti delegovat do okrskové volební komise člena a náhradníka podle § 17 zákona č. 491/2001 Sb. o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o volbách“).

Navrhovatel tvrdil, že by měla být urna s lístky špatně zabezpečena, neuvedl však ani, že by na toto své zjištění měl upozornit členy volební komise, navíc navrhovatel popisuje, že urna byla uzamčena a polepena. Výsledek voleb určují voliči a členové komise jsou proškolení a upozorňováni na dodržování veškerých povinností, které musí ve volbách plnit, jak v průběhu voleb, tak při sčítání výsledků. Volební účast se procentuálně nevymyká poměrům při porovnání s jinými obdobnými obcemi okresu Žďár nad Sázavou (do úvahy se musí vzít také počty volebních stran). O tvrzené skutečnosti, že by někteří kandidáti měli o své osobě uvést nepravdivé a zkreslené údaje, nemá městský úřad žádné informace. Metoda použitá při sčítání hlasů byla vyvěšena po několik týdnů na webových stránkách města Žďáru nad Sázavou, aktuálně již je tento odkaz po volbách svěřen. Lze však v této věci navrhovateli vyhovět a informace předat, příp. zprostředkovat. Městskému úřadu nepřísluší řešení opatření, která navrhovatel žádal pro příští volby do zastupitelstev obcí. Předsdkyně okrskové volební komise a zapisovatelka byly účastny školení členů okrskových volebních komisí pro volby do zastupitelstev obcí a Senátu Parlamentu ČR. Volební dokumenty pro konání voleb byly starostou obce Cikháj u pověřeného obecního úřadu Žďár nad Sázavou podle předávacího protokolu včas převzaty.

Krajský soud v Brně především konstatuje, že návrh na zahájení řízení je z pohledu ust. § 90 zákona č. 150/2002 Sb. soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.“) věcně projednatelný, soud ho posoudil jako návrh na neplatnost voleb, neboť navrhovatel kromě jiného tvrdil nezákonnost, jejíž odstranění by vyžadovalo opakování volebního procesu jako celku, vč. volební kampaně (viz tvrzení, že někteří kandidáti uvedli o své osobě nepravdivé a zkreslené údaje).

Krajský soud v Brně je soudem věcně i místně příslušným, účastenství ve věci vyplývá z ust. § 90 odst. 2 s.ř.s. Podle tohoto ustanovení platí, že účastníky řízení o neplatnosti voleb jsou navrhovatel, příslušný volební orgán, politická strana, sdružení nezávislých kandidátů nebo sdružení politických stran nebo politických hnutí a nezávislých kandidátů, na jejichž kandidátní listině byl uveden kandidát, jehož volba byla napadena, nebo nezávislý kandidát.

Z vyjádření Městského úřadu Žďár nad Sázavou ze dne 24. 10. 2014 vyplynulo, že v předmětných volbách byla zaregistrována volební politická strana Česká strana sociálně demokratická, jejíž zmocněnkyní je H. Z., bytem C. 11, okr. Ž. n. S.; předmětných voleb se jako nezávislý kandidát dále zúčastnil navrhovatel.

Soud dále zjistil, že návrh byl podán v zákonem stanovené lhůtě (viz ust. § 60 odst. 1 zákona o volbách).

Z výše uvedených důvodů soud připustil předmětný návrh na zahájení řízení o neplatnosti voleb k meritornímu projednání.

Navrhovatel se návrhem domáhá vyslovení neplatnosti voleb do obecního zastupitelstva obce Cikháj, konaných ve dnech 10. a 11. 10. 2014, jedná se o řízení upravené v ust. § 90 s.ř.s.

Podle ust. § 90 odst. 1 s.ř.s. platí, že za podmínek stanovených zvláštními zákony může se občan, politická strana nebo nezávislý kandidát nebo sdružení nezávislých kandidátů a sdružení politických stran nebo politických hnutí a nezávislých kandidátů návrhem domáhat rozhodnutí soudu o neplatnosti voleb nebo neplatnosti hlasování, anebo neplatnosti volby kandidáta.

Podle ust. § 60 odst. 1 zákona o volbách platí, že podáním návrhu na neplatnost hlasování, na neplatnost voleb nebo na neplatnost volby kandidáta se může domáhat ochrany u soudu každá osoba zapsaná do seznamu volebních okrsků, kde byl člen zastupitelstva obce volen, jakož i každá volební strana, jejíž kandidátní listina byla zaregistrována pro volby do tohoto zastupitelstva (dále jen „navrhovatel“). Návrh je třeba podat nejpozději 10 dnů po vyhlášení výsledků voleb do zastupitelstev obcí státní volební komisí.

Podle ust. § 60 odst. 3 zákona o volbách platí, že návrh na neplatnost voleb může podat navrhovatel, má-li za to, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který mohl ovlivnit výsledky voleb.

Ze zápisu o výsledku voleb do zastupitelstva obce Cikháj, konaných ve dnech 10. a 11. 10. 2014 soud zjistil, že voleb se zúčastnily dvě volební strany – č. 1 - nezávislý kandidát S. O. (navrhovatel), který obdržel 17 hlasů a č. 2 – Česká strana sociálně demokratická, která měla devět kandidátů a obdržela 292 hlasů. Do zastupitelstva obce bylo zvoleno 7 kandidátů volební strany Česká strana sociálně demokratická, a to J. L., I. P., L. H., S. J., A. M., E. F. a L. C. Celkový počet osob zapsaných ve výpisech ze seznamu voličů a jejich dodatků činil 93, přičemž celkem odevzdaných úředních obálek bylo 62.

K jednotlivým námitkám uvádí soud následující. K námitce, že někteří ze zaregistrovaných voličů v obci nežijí, uvádí soud následující. Právo volit do zastupitelstva obce je upraveno v ust. § 4 odst. 1 zákona o volbách, podle něhož mj. platí, že právo volit do zastupitelstva obce má občan obce za předpokladu, že jde o státního občana České republiky, který alespoň v den voleb, a konají-li se volby ve dvou dnech, druhý den voleb, dosáhl věku nejméně 18 let, je v den voleb v této obci, městě nebo v hlavním městě Praze přihlášen k trvalému pobytu.

Podle ust. § 16 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb. o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, platí, že občanem obce je fyzická osoba, která je státním občanem České republiky a je v obci hlášena k trvalému pobytu.

Podle ust. § 10 odst. 1 zákona č. 133/2000 Sb. o evidenci obyvatel, ve znění pozdějších předpisů, platí, že místem trvalého pobytu se rozumí adresa pobytu občana v České republice, která je vedena v registru obyvatel ve formě referenční vazby (kódu adresního místa) na referenční údaj o adrese v základním registru územní identifikace, adres a nemovitostí, kterou si občan zvolí zpravidla v místě, kde má rodinu, rodiče, byt nebo zaměstnání; občan může mít jen jedno místo trvalého pobytu, a to v objektu, který je podle zvláštního právního předpisu označen číslem popisným nebo evidenčním, popř. orientačním číslem a který je určen pro bydlení, ubytování nebo individuální rekreaci.

Z posledně citovaného ustanovení zákona o evidenci obyvatel vyplývá, že údaj o místě trvalého pobytu osoby plní na prvním místě funkci evidenční, resp. funkci zajištění dostupnosti, dosažitelnosti či možnosti kontroly. Na samém občanu je, aby si místo trvalého pobytu zvolil, a to zpravidla (tedy nikoliv výlučně) v místě, kde má rodinu, rodiče, byt nebo zaměstnání. Z uvedených právních úprav vyplývá, že požadavek navrhovatele, aby všichni zaregistrovaní voliči žili v obci Cikháj, jde nad rámce zákona. Navíc námitka byla vznesena pouze v obecné rovině, bez jejího doložení.

Navrhovatel dále namítal, že volební komise byla složena převážně z blízkých přátel H. Z. (H.), přičemž starosta je p. H. a předsedkyně komise byla p. P., jejíž manžel je lídr kandidátky. K této námitce soud uvádí následující. Podle ust. § 17 odst. 1 zákona o volbách platí, že členem okrskové volební komise může být státní občan České republiky a státní občan jiného státu, jemuž právo volit přiznává mezinárodní úmluva, kterou je Česká republika vázána a která byla vyhlášena ve sbírce mezinárodních smluv, je přihlášen k trvalému pobytu na území České republiky a který alespoň v den složení slibu dosáhl věku nejméně 18 let, u něhož nenastala překážka výkonu volebního práva, a který není kandidátem pro volby do zastupitelstva obce, pro které je okrsková volební komise vytvořena. Delegování členů a náhradníků okrskové volební komise je pak upraveno v odst. 2. a 3. citovaného § 17 zákona o

volbách. Navrhovatelem namítané skutečnosti z pohledu platné právní úpravy, i kdyby byly pravdivé, neznamenají žádné porušení zákona (především ust. § 17 zákona o volbách). Jak správně uvedl Městský úřad Žďár nad Sázavou, volební strana, jejíž kandidátní listina byla pro volby do příslušného zastupitelstva obce zaregistrována, může delegovat i členy a náhradníky bez ohledu na příbuzenské vztahy ke kandidátům, přičemž případné přátelské a příbuzenské vztahy nejsou zákonem o volbách upraveny.

Navrhovatel dále namítal, že urna s hlasovacími lístky měla být špatně zabezpečena, byla uzamčena malým zámečkem a zmatkovitě polepena nějakou páskou. Z tohoto důvodu je navrhovatel přesvědčen, že v průběhu voleb (možná i v noci z pátku na sobotu) došlo k manipulaci s volebními lístky.

K této námitce uvádí soud následující. Podle ust. § 37 odst. 1 zákona o volbách platí, že po prvním dnu voleb zajistí okrsková volební komise zapečetění volební schránky, popř. přenosné volební schránky tak, aby do nich nebylo možné vkládat hlasovací lístky ani vybírat, a zabezpečí ostatní volební dokumenty; před zahájením hlasování druhého dne zkontroluje okrsková volební komise neporušení pečeti a sejme je.

K tvrzení o špatném zabezpečení volební schránky navrhovatel uvedl, že tato byla uzamčena malým zámkem a měla být polepena nějakou páskou. Uzamčení volební schránky a její přelepení příslušnou samolepicí páskou je standardním způsobem zapečetění volební schránky, jak je vyžadováno v ust. § 37 odst. 1 volebního zákona. Navrhovatel neuvedl ani nedoložil žádné konkrétní skutečnosti, které by svědčily o možné manipulaci s volebními lístky. Uvedená námitka je proto nedůvodná.

Navrhovatel dále namítal, že volební účast a výsledek voleb jsou zvláštní, a to vzhledem k nezájmu občanů v průběhu volebního období o to, jak zastupitelstvo pracuje a jak se nakládá s prostředky určenými k rozvoji obce. K této námitce soud uvádí, že námitka není založena na žádném tvrzení porušení konkrétního ustanovení volebního zákona způsobem, který by mohl ovlivnit výsledky voleb, tato námitka je proto nedůvodná.

Navrhovatel dále namítal, že někteří kandidáti měli uvést o své osobě nepravdivé a zkreslené údaje. Předmětná námitka je nekonkrétní, což znemožňuje soudu, aby se s ní mohl blíže věcně vypořádat. Obecně soud poukazuje na skutečnost, že pro procesní úpravu volebního soudnictví a postup v takovém řízení platí vyvratitelná domněnka, že volební výsledek odpovídá vůli voličů. Předložit důkazy k jejímu vyvrácení je povinností toho, kdo volební pochybení namítá.

Úprava ověřování voleb soudem je alternativně založena na předpokladu objektivní příčinné souvislosti mezi volební vadou a složením zastupitelského sboru, nebo alespoň možné příčinné souvislosti (tzv. princip potenciální kauzality ve volebním soudnictví). Rozhodnutí voličů jako suveréna může soudní moc změnit jen ve výjimečných případech, kdy vady volebního procesu způsobily, nebo mohly prokazatelně způsobit, že by voliči rozhodli jinak a byl by zvolen jiný kandidát. V případě projednávaného návrhu na zahájení řízení však navrhovatel nedoložil, že by došlo k porušení volebního zákona způsobem, který by mohl ovlivnit výsledky voleb.

V rámci návrhu na zahájení řízení navrhovatel dále navrhl změnu právní úpravy voleb do zastupitelstva obcí de lege ferenda. K této části návrhu na zahájení řízení je třeba uvést, že soud je součástí moci soudní ve smyslu hlavy čtvrté Ústavy České republiky a jako takový je povolán především k tomu, aby zákonem stanoveným způsobem poskytoval ochranu právům (viz čl. 90 Ústavy) a nepřísluší mu iniciovat tvorbu zákonů.

Z uvedených důvodů soud návrh na zahájení řízení zamítl, aniž ve věci nařizoval jednání (viz ust. § 90 odst. 3 s.ř.s., podle něhož platí, že soud rozhodne usnesením, a to do 20 dnů poté, kdy návrh došel soudu; jednání není třeba nařizovat).

Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z ust. § 93 odst. 4 s.ř.s., podle něhož platí, že na náhradu nákladů řízení ve věcech volebních nemá žádný z účastníků právo.

Podle ust. § 93 odst. 5 s.ř.s. platí, že usnesení soud doručí účastníkům a vyvěsí jej na úřední desce soudu. Usnesení nabývá právní moci dnem vyvěšení.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e n í** kasační stížnost přípustná (§ 104 odst. 1 s.ř.s.)

V Brně dne 30. 10. 2014

Mgr. Milan Procházka
předseda senátu